

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ УЧНІВ ЛІЦЕІВ З ПОСИЛЕНОЮ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ ДО СЛУЖБИ В АРМІЇ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті розкриті методологічні підходи до формування готовності учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою до служби в армії засобами фізичної культури.

Ключові слова: ліцеїст, ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою, концептуальна модель, спосіб життя ліцеїста, освітні технології.

Актуальність та постановка проблеми дослідження. Підготовка молоді до захисту Вітчизни, формування її готовності до служби в армії – важливе завдання держави та справа всього суспільства. У зв'язку з переходом Збройних сил України на комплектування військовослужбовцями за контрактом, центром підготовки молоді до захисту країни стає школа, в тому числі, ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою [7]. У Законі України “Про внесення змін до Закону України “Про загальний військовий обов’язок і військову службу” (від 04.04.2006 року Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 38, ст.324)” у статті 8/1 встановлено, що підготовка громадян України до військової служби включає патріотичне виховання, допризовну підготовку, підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей, підготовку у військових оркестрах, військових ліцеях та ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою, підготовку до вступу у вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів, військову підготовку у вищих навчальних закладах за програмою підготовки офіцерів запасу, фізичну підготовку, лікувально-оздоровчу роботу, підвищення рівня освітньої підготовки, вивчення державної мови [3].

Готовність юнаків до служби в армії, як складна інтегральна властивість особистості, складається з таких трьох взаємопов’язаних компонентів: соціально-психологічної, загальної військово-професійної та емоційно-вольової готовності. Соціально-психологічна готовність характеризується системою потреб, мотивами, метою, які спонукають їх до служби в ЗСУ. Загальна військово-професійна готовність учнів характеризується системою знань, навичок, вмінь, рівнем розвитку психічних процесів, які необхідні особистості для успішного виконання вимог реальної військової діяльності. Емоційно-вольова готовність особистості до військової служби оцінюється здатністю юнаків до психічної саморегуляції поведінки та діяльності в умовах реальної служби в Збройних силах України.

Становлення кожного з названих компонентів готовності має у юнаків свої особливості. У старшому шкільному віці спостерігається високий темп становлення соціально-психологічної, або ж мотиваційної готовності до служби в армії, що обумовлено, перш за все, наближенням моменту призову юнаків до війська, до виконання ними конституційного обов’язку [9].

Ця робота може проводитись, як зазначено в статті 12/1 Закону, серед громадян України, які виявили бажання вступити до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів і можуть проходити попередню підготовку в загальноосвітніх навчальних закладах, військових ліцеях, ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою, у військових

оркестрах, навчальних закладах громадських організацій, на підготовчих курсах при вищих військових навчальних закладах або військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів. В підпункті 2 статті 12 вказується, що фізична підготовка допризовників та призовників організовується у вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах, спортивних товариствах і клубах за програмою курсу фізичної культури центральними органами виконавчої влади в галузі освіти і науки, фізичної культури і спорту [3].

Виходячи із вказаного, для побудови дієвої системи підготовки учнівської молоді до служби в Збройних силах України і підвищення її ефективності, в умовах ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою, як загальноосвітнього навчального закладу, є потреба у створенні та обґрунтуванні методологічних основ формування готовності учнів ліцеїв до служби в армії як сукупності принципів і методів, що лежать в основі пізнавальної діяльності учнів та вчительського колективу і відтворення їх у поведінці, мисленні і способі життя ліцеїстів.

Серед існуючих сьогодні проблем з підростаючим поколінням, є також проблема погіршення стану здоров'я учнівської молоді в Україні. І є вона не тільки медичною, але й складною педагогічною проблемою. Наявний стан пояснюється тим, що зменшується якість і кількість медичних послуг, процедури щеплення носять превентивний характер, а інколи й негативний, що не сприяє створенню свідомого позитивного ставлення учнівської молоді до збереження і зміцнення здоров'я.

Стан фізичного розвитку старшокласників-ліцеїстів вимагає наявності процесів збереження і зміцнення здоров'я, тому що на організм юнаків в цьому віці впливають фактори, які ведуть не тільки до фізіологічних, а й до різних соціальних відхилень. Такий стан речей висуває на перший план необхідність професійного вирішення вказаної проблеми з позицій створення в ліцеї умов для збереження і зміцнення здоров'я всіх суб'єктів освітнього процесу, розвитку культури ліцеїстів щодо формування здоров'я на основі раціонально організованого способу життя та практичної протидії існуючим проблемам через формування фізкультурно-соціальних основ культури поведінки майбутніх військових [2, 6, 8].

Особливого значення проблема методології формування готовності до служби в армії учнів ліцею набуває у зв'язку з сучасним бурхливим розвитком освіти і науки, зі змінами в підходах до організації діяльності Збройних сил України, з тенденцією до рівневої побудови та узагальнення, коли стає дедалі складніше простежити безпосередній зв'язок між емпіричними підходами, фактами та їхнім теоретичним осмисленням. Виникає необхідність осмислити як методи дослідження, так і основоположення та закономірності розвитку теорії й методології формування готовності до служби в армії, що відображається у прагненні до створення певних концептуальних підходів та перетворенні пізнавальних процесів.

Готовність до служби в армії вивчена менше ніж готовність до виконання ряду інших соціальних функцій. Можливо, тому більшість авторів, уникаючи аналізу та оцінки готовності і її проявів як складової психолого-педагогічної освіти, відразу приступають до дослідження шляхів її формування. Тим паче, нові форми навчальних закладів, як, то ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою, виникли в кінці 90-х рр. XX століття та на початку XXI століття. Такими є наукові роботи по вихованню потреби і готовності виконання військового обов'язку в процесі позакласної і позашкільної роботи [4], готовності до захисту соціалістичної держави на бойових традиціях киргизстанців [1], готовності до подвигу тощо. Безумовно, дані дослідження, в яких має місце ізольоване вивчення окремих елементів готовності до захисту країни і служби в армії, поза цілісною системою формування

готовності молоді до служби в Збройних силах України, можна також віднести до розряду функціональних. Отримані при цьому висновки не можуть забезпечити справжньої системності в організації процесу виховання в умовах навчання у військовому ліцеї, оскільки явно фіксують увагу на якомусь одному з названих вище елементів готовності особистості. Наявний рівень знань про природу готовності до військової служби, умов її формування у військово-патріотичній діяльності як складної якості особистості і як мети військово-патріотичного виховання є неповним та безсистемним. Важливість нашого дослідження визначається тим, що структура педагогічних систем, як і будь-яких функціональних систем, обумовлюється їх цілями і має опиратися на визначені принципові положення. Вирішення цих питань є необхідним для побудови цілісного процесу формування у ліцеїстів військових ліцеїв готовності до служби в армії. Все вищевказане і є підставою для проведення нами наукового дослідження стосовно розкриття методологічних основ формування готовності учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою до служби в армії засобами фізичної культури.

Мета і завдання дослідження полягає у вивченні методологічної сукупності та особливостей застосування принципів і методів, що лежать в основі пізнавальної діяльності ліцеїстів та вчительського колективу, які відтворюють їх у поведінці, мисленні і способі життя ліцеїстів, створюючи передумови до формування готовності до служби в армії в процесі фізичного виховання в умовах ліцею військового профілю.

Організація дослідження. Наукове дослідження проведено з використанням системно-логічного підходу, методів аналізу та синтезу та методів отримання ретроспективної інформації. Основу дослідження склали монографічні дослідження, навчально-методична література з психології фізичного виховання, теорії і методики фізичного виховання, педагогіки, публікації з проблем організації навчально-виховного процесу у військових ліцеях та загальноосвітніх школах, з вивченням передового досвіду оцінювання різновидів готовності. Багаторічною базою дослідження виступив Кам'янець-Подільський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою, об'єктом дослідження стали юнаки 15-17 років – ліцеїсти 10-11 класів.

Обговорення результатів дослідження. Для глибокого розуміння змісту, особливостей творчого застосування та забезпечення високої ефективності роботи педагогічних колективів щодо підготовки молоді до служби в армії, особливо в умовах діяльності ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою, необхідно розглянути окремо зміст і взаємопов'язаність, взаємообґрунтованість і діалектичну єдність загальних принципів військового виховання, адже необхідно враховувати положення і висновки сучасної військової науки, що дасть змогу розкрити характер сучасних бойових дій, засоби і форми збройної боротьби, її закономірності та умови. Військова наука визначає, якими морально-бойовими і психологічними якостями повинен володіти кожен юнак, чоловік, які знання, вміння і навички потрібні йому для готовності щодо успішного виконання службових обов'язків під час служби в армії.

Необхідність розгляду та обґрунтування зазначеного змісту виховання готовності до служби в армії полягає у втіленні та конкретизації його принципів, що представляють собою вихідні положення, правила, вимоги, які лежать в основі змісту, організації, форм і методів практичної діяльності щодо формування готовності учнів ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою до служби в армії.

В організації та проведенні вказаного виду діяльності, необхідно дотримуватись вимог Конституції України та законів України і таких принципів: державна спрямованість, науковість, пріоритет гуманістичних та демократичних цінностей, повага до конституційних прав і свобод людини та громадянина, виховання молоді на патріотичних, історичних та бойових традиціях українського народу, взаємозалежність та узгодженість змісту, форм і методів допризовної та виховної роботи, спрямованої на формування готовності до служби в армії.

Оцінка різновидів готовності викликає ряд методологічних труднощів. По-перше, вказане поняття носить міждисциплінарний характер, і в трактуванні його переплітаються як філософські аспекти, так і власне військові та військово-технічні. По-друге, визначення поняття “готовність до служби в армії” повинно включати в свій зміст і відповідний рівень прояву військово-патріотичної вихованості особистості в цілому, у всіх її цілісних характеристиках. Виховувати стійких та умілих захисників країни можна за умови єдності з вихованням свідомого й активного учасника будівництва незалежної держави. По-третє, це поняття – конкретно-історичне і воно може визначатися найглибшими соціально-політичними змінами в Україні та світі, в основі яких лежать великомасштабні науково-технічні і психологічні зміни у характері ведення сучасної війни. Розробка ж цілісного уявлення про оцінку готовності до служби в армії, як дослідницької процедури, проходить такі етапи:

а) виявлення змісту готовності до служби в армії як складного комплексу якостей особистості, вищого рівня розвитку її цілісності, всебічності, соціальної зрілості й освіченості, моральної і фізичної сталості;

б) визначення компонентного складу, сукупності тих властивостей особистості, які необхідні для реалізації молодою людиною її функцій як захисника незалежної держави;

в) виявлення структури готовності до служби в армії як способу зв'язку і субординації створюючих її якостей;

г) знаходження властивостей готовності, що характеризують її цілісність;

д) визначення рівнів і критеріїв сформованої готовності до служби в армії;

е) побудова системи методик, що дозволяють діагностувати рівень сформованості не тільки окремих частин готовності до служби в армії, але й цілісної готовності ліцеїстів до виконання військово-патріотичних функцій.

Виділені вище етапи дозволяють виявити основні шляхи вдосконалення та оцінки структури навчального процесу у військових ліцєях, при якій забезпечується реалізація змісту цих етапів. Очевидною є необхідність такої організації навчально-виховної роботи. Виховання ліцеїстів здійснювалося б як необхідне завдання кожного предмета, з тим, щоб вони, в ході навчання, не тільки могли отримати знання основ наук, але розширювали і поглиблювали власні уявлення про військову службу і формували готовність до неї, військово-патріотичні переконання, звички вольової поведінки, розвивали готовність до активних дій в майбутній військовій діяльності, вміли оцінити різновиди власної готовності. В цьому процесі спостерігається зв'язок навчання з технічною творчістю, військово-прикладними видами спорту, загальної освіти з професійною, що необхідно для збагачення життєвого досвіду ліцеїстів, які володіють емпіричним матеріалом, уміннями та навиками соціально-організаційної поведінки. Це служить підставою для подальшого аналізу і вдосконалення методик оцінки

різних видів готовності і реалізації цих елементів через категорії військово-патріотичної свідомості ліцеїстів.

В своїх попередніх дослідженнях ми розпочали розгляд змісту нових концептуальних підходів в організації навчально-виховного процесу в ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою через призму формування фізкультурно-соціальних основ культури поведінки майбутніх військових. Для детального розуміння структури і змісту наукової проблеми, нами було розроблено концептуальну модель – презентовано першу її частину (рис.1), яка розкриває змістові, організаційні та діяльнісні складові формування основ способу життя ліцеїстів, учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою. Ця модель розкриває, на нашу думку, нові можливості ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою щодо організації власної діяльності з урахуванням специфіки закладу та індивідуальних особливостей 15-17 річних ліцеїстів і покращить співпрацю закладу з сім'єю ліцеїста.

Рис. 1. Модель формування основ готовності до служби в армії в учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою (продовження II частини)

Зміст структурно-проблемного модуля №1 нашої моделі включав принципи соціального проектування та впровадження педагогічних технологій у практику навчальних закладів, серед яких такі принципи: науково-теоретичний, соціально-правовий, організаційно-проектний та педагогічний. На їх основі нами було об-

грунтовано структурні елементи, які розкрили особливості формування теоретичних знань у ліцеїстів про спосіб життя, формування організаційно значимих вмінь у ліцеїстів, удосконалення навчально-методичної організації діяльності ліцею.

Другою складовою моделі є створення нами практичного змістового структурно-проблемного модуля №2, який розкриває технологічний формувальний рівень переходу до вдосконалення змісту та технологій, що можуть використовуватись у роботі ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою для формування готовності учнів до служби в армії.

Нагадуючи зміст і характеристику першої складової моделі, ми відзначали, що ліцеїсти отримують окремі фахові знання як про здоров'я та спосіб життя, так і майбутню професійну діяльність на основі вивчення навчальних предметів, що лежать в основі отримання ними, згідно вимог **Державного стандарту, базової і повної загальної середньої освіти** (Постанова КМУ N 24 від 14.01.04 року) [5], а саме, інваріантна складова передбачає дотримання всіма навчальними закладами, що надають загальну середню освіту, єдиних вимог до загально-освітньої підготовки учнів, а варіативна складова спрямована на забезпечення індивідуальної орієнтованості змісту освіти. Також в Державних стандартах вказано, що під час складання типових навчальних планів для учнів спеціалізованих шкіл, гімназій, ліцеїв і колегіумів дозволяється перерозподіляти між освітніми галузями до 15 відсотків навчального часу, визначеного інваріантною частиною Базового навчального плану.

Під час розробки концептуального підходу, в контексті нашого дослідження, ми також дотримувалися вимог принципів соціального проектування та впровадження педагогічних технологій у практику навчальних закладів.

Науково-теоретичний принцип пов'язаний з систематичністю, відсутністю протиріч та функціональною доповнюваністю методології створення структури, що відображено в меті і завданнях структури, нової організації роботи навчального закладу, оздоровчого та тренувального режиму і дотримання вимог навчальних і розвивальних методик.

Соціально-правовий принцип використовується, як запобіжник створенню протиріч в проектуванні та плануванні діяльності структури основним державним нормативно-правовим документам планування галузі, що відображається в дотриманні вимог організації навчально-виховного процесу в ліцеї та при створенні основних нормативних документів структури, які майже відсутні і визріла термінова їх розробка.

Організаційно-проектний принцип дає можливість виявити цільову аудиторію структури, її доцільність та корисність, створюючи передумови для проведення системного аналізу ліцеївської освіти, її можливих ресурсів, потенціалу та проблем з внесенням відповідних коректив.

Педагогічний принцип дає можливість дотримуватися основних психолого-педагогічних та фахових вимог навчально-виховного процесу, вимоги яких було враховано в ході проектування та створення моделі структури "Готовий до служби в армії", яка врахувала б специфіку професійної діяльності педагогічних працівників ліцею та їх компетентність.

Зазначені можливості, на нашу думку, необхідно використати для того, щоб удосконалити методики викладання навчальних дисциплін в ліцеї, зокрема методику викладання фізичного виховання, що носить посилений характер. Також важливою складовою є інтеграція в процес фізичного виховання викладання навчальних предметів галузі знань "Фізичне виховання, спорт і здоров'я

людини”, що створить передумови для формування у ліцеїстів гностичного компонента готовності, а саме: педагогічних і психологічних знань, знань з теорії і методики фізичної культури, теорії спортивної діяльності, медико-біологічних знань тощо. Ці знання можна отримати ліцеїстами в ході навчального процесу у формі спецкурсів, семінарів, факультативів. Серед навчальних предметів можуть бути наступні: “Теорія і методика фізичного виховання”, “Теорія і методика атлетизму”, “Анатомія з основами спортивної морфології”, “Спортивні ігри”, “Гігієна фізичного виховання” тощо.

Для реалізації зазначених принципів, побудови і використання ефективної методики формування готовності до служби в армії в умовах дотримання рухового режиму ліцеїстами в навчальному закладі, необхідно сприяти розвитку навчальної, спортивної та матеріальної бази ліцею, що, в свою чергу оптимізує процеси підготовки ліцеїстів до служби в армії. Для цього слід проаналізувати наявний стан забезпечення, рівень його використання, ефективність та якість інтеграції в навчально-виховний та тренувальний процеси.

Як ми вже зазначали в попередніх дослідженнях, адміністрація ліцею має можливість самостійно визначати персональну штатно-організаційну кількість працівників структури. Це викликає необхідність якісного підбору працівників і належного фахового методичного забезпечення їх діяльності. Відповідно, для якісної роботи фахівців структури виникне необхідність створення навчально-методичної документації, і в першу чергу, навчальних і робочих навчальних програм, в яких необхідно системно відображати сучасні підходи у формуванні готовності до служби в армії.

Для того, щоб була створена така структура в ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою, необхідно розробити науково-нормативне забезпечення щодо створення і діяльності цієї структури в ліцеї, виходячи з його кадрових, інформаційних, методичних та матеріально-технічних можливостей.

Одн із важливих шляхів реалізації моделі є також вдосконалення організаційних форм проведення посиленої військово-фізичної підготовки ліцеїстів, що необхідно, з позицій педагогіки фізичного виховання і психології, адже процеси самовиховання майбутнього воїна відображають процеси формування потреби у вдосконаленні фізичного розвитку та спортивному вдосконаленні, активізації творчого росту ліцеїстів. З появою стійких мотивів виробляється потреба у самовдосконаленні, діяльність військового ліцеїста отримує чітку спрямованість на постійну професійну і фізичну готовність до екстремальних умов діяльності.

Поки що, і це підтверджується і в наших дослідженнях, спеціалісти нашої галузі нерідко ігнорують поетапність формування потреби у фізичному та спортивному вдосконаленні, наприклад, дають рекомендації без достатньо точного знання мотивів, установок ліцеїсту в роботі над собою, можливості виконання прийнятих самозобов'язань і планів-програм фізично-спортивного вдосконалення, формах їх реалізації. Так, в процесі перетворення потреб в мотиви діяльності, вирішальну роль грають активні практичні дії з усіма забезпечуваними їх сенсорними, перцептивними, інтелектуальними (наочні – образними) і емоційно-вольовими функціями, тобто, запропоновані ліцеїстам форми фізичного виховання повинні носити характер новизни та посиленого інтересу. Все це необхідно робити з урахуванням вікової динаміки фізичного самовдосконалення ліцеїстів. Без розуміння функціональної динаміки важко побудувати психолого-педагогічні основи планування і виконання процесу їх фізичного самовдосконалення. Ми пропонуємо соціально-психологічні чин-

ники, які створюють вплив на формування потреби у фізичному та спортивному вдосконаленні військових ліцеїстів в умовах вдосконалення організаційних форм проведення посиленої військово-фізичної підготовки ліцею (рис. 2).

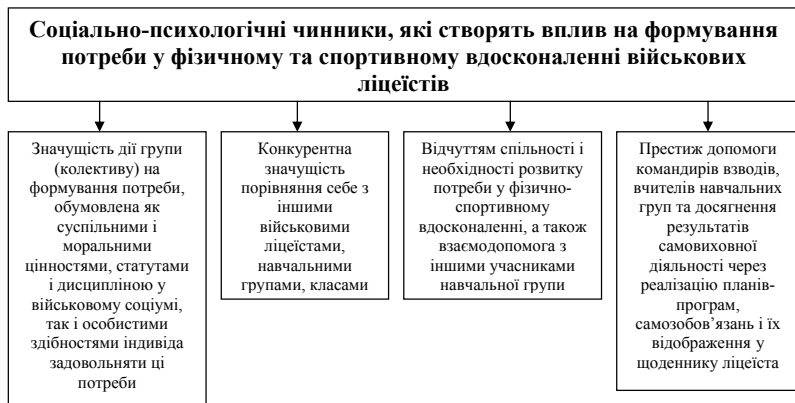

Рис. 2

Недостатня організованість та неузгодженість сподівань ліцеїстів призводить до формального виконання прийнятих самозобов'язань і навіть до зривів умов спільної (групової) діяльності, прихованих конфліктів усередині класу-взводу.

Слід відзначити, що формування потреби у фізично-спортивному вдосконаленні і більш якісній роботі над собою, не може існувати і розвиватися без внутрішніх суперечностей. Це спостерігається у тому, що самі ліцеїсти при роботі над собою приходять до полярно протилежних оцінок своєї діяльності. Розглянемо деякі аспекти, проблеми і характерні принципи для нашого дослідження.

По-перше, залежно від соціально-економічних, гуманітарно-культурних та інших умов суспільства, ті або інші процеси і тенденції, пов'язані з самостійною фізичною підготовкою ліцеїстів, виступають на перший план. Так, деякі військові фахівці стверджують, що надмірна фізкультурно-спортивна підготовка веде до перенапруження нервово-м'язової і вегетативної систем, що може чинити негативний вплив на стан здоров'я і на формування позитивного ставлення до майбутньої військово-професійної діяльності. Тим більше, коли споживання енергії (калорійність живлення) не узгоджується з тотожними витратами, які з'являються щоденно під час занять у ліцеї.

По-друге, проблема самовиховної діяльності та її розвиток в умовах посиленої військово-фізичної підготовки у ліцеї, пов'язана з проблемами психодіагностики і психолого-педагогічною характеристикою, можливостями індивідуальної роботи над собою. Проте, ці проблеми зачіпають лише так званий великий спорт і високі досягнення окремих ліцеїстів-спортсменів, а також виконання окремих завдань в екстремальних умовах. Ці умови можливо виконати, коли пік фізичного і психологічного самовдосконалення і готовності співпадають з піком морфо – фізіологічного і вольового розвитку ліцеїстів.

По-третє, завдання військово-фізичної підготовки ліцеїстів не тотожні завданням фізичного самовиховання особи, яка в майбутньому може бути військовим, оскільки мета фізичної підготовки ліцеїського колективу і особи

майбутнього солдата, дещо різняться. Саме цим обумовлений, в першу чергу, вибір окремими ліцеїстами тієї або іншої форми самостійних тренувань, фізичних вправ, характеру м'язових навантажень і відпочинку, де відбір в колектив просто недоречний. Особа розкриває свої справжні резервні можливості при усвідомленому і творчому оволодінні майстерності самовиховної роботи над собою, ставленні та досягненні своєї, власно поставленої мети. Виховання ліцеїста, здібного до самовдосконалення, складає основний зміст педагогічної роботи соціологів, педагогів-вихователів, психологів, командирів всіх рангів, всього офіцерського штату військового ліцею.

Висновки

Таким чином, запропонована модель формування готовності до служби в армії з урахуванням концептуальних підходів в організації життєдіяльності учнів ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою та шляхів оптимізації процесу формування їх готовності до служби в армії розкриває технологію системного та індивідуального підходів до навчання і виховання ліцеїстів.

Зважаючи, що особистість ліцеїста формується і проявляється в адекватній за природою діяльності, то і підставою для розробки моделі та оцінки готовності до служби в армії має стати відповідна модель з критеріями, їх предметним змістом, характеристикою операційних компонентів і компонентів психорегуляції.

Зміст готовності ліцеїста до служби в армії вимагає синтезу різних визначень, що розкривають різноманітні сторони цієї якості особистості та які розробляються з позицій різних наукових підходів — соціологічного, психофізіологічного, виховного і дидактичного.

Формування свідомого потенціалу інтелектуальних, фізичних (біологічних) здібностей військового ліцеїста з різним ступенем інтенсивності самовдосконалення має відбуватися в ході навчання у військового ліцеї і повинно прогресувати далі, протягом усього життя майбутнього військового, зважаючи на зміни у змісті сучасної національної оборонної доктрини, яка припускає динамічні перетворення в організації процесу фізичної підготовки і якісного переходу до створення професійної армії, фізичної і вольової готовності майбутніх військових до виконання складних завдань.

Перспективи подальших досліджень: передбачається проведення теоретико-методологічного аналізу та експериментальна перевірка педагогічної ефективності розробленого концептуального підходу в спеціалізованих навчальних закладах – ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою, створення і видання методичних та науково-методичними розробок, навчальних матеріалів дисертаційного дослідження для впровадження їх у навчально-виховну діяльність військового ліцею.

Список використаних джерел:

1. Борисовський А.М. Воспитание у школьников готовности к защите социалистической Родины на боевых традициях киргистанцев: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07 "Теория и методика воспитания" / А.М. Борисовський. – Фрунзе, 1970. – 26 с.
2. Васильева Н.В. Комплексный подход к организации здоровьесозидающего учебного процесса / Н.В. Васильева // Служба здоровья образовательного учреждения: Методическое обеспечение деятельности специалистов: Сборник методических материалов / Служба здоровья образовательного учреждения: от замысла до

- реализации: Учебно-методический комплект / Под науч. ред. М.Г. Колесниковой. Вып. 2. – СПб.: СПБАППО, 2006. – С.5-8.
3. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про загальний військовий обов’язок і військову службу” // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – Офіц. вид. від 04.04.2006 р. – К.: Парлам.вид-во, 2006. – № 38. – С. 324.
 4. Ковальський В.В. Воспитание у старшеклассников ответственного отношения к будущей воинской службе: дис. ... канд. пед. наук: спец.13.00.07 “Теорія і методика виховання” / В.В. Ковальський. – К., 1989. – 169 с.
 5. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: станом на 14 січня 2004 року // Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. видав., 2004. – 102 с. – (Бібліотека офіційних видань).
 6. Сизен Т.В. Формирование основ социально-валеологической культуры старшеклассников в молодежной среде общеобразовательной школы: Автореф. дис... канд. пед. наук / Т.В.Сизен; Российский государственный социальный университет. – М., 2008. – 32 с.
 7. Сухушин М.П. Військово-патріотичне виховання молоді. Підручник / М.П. Сухушин, В.О. Палагеша. – К.: Видавничий дім “Слово”, 2009. – 488 с.
 8. Тарапата Н.И. Валеологические аспекты организации и проведения учебно-воспитательного процесса в медицинском лицее /Н.И.Тарапата, Б.Г.Попов, Т.В.Латышева // Здоровье и образование: проблемы и перспективы: Материалы всеукраинской научно-методической конференции / Под ред. А.Г. Рыбковского. – Донецк: ДонГУ, 2000. – С. 106.
 9. Томчук М.І. Психологія готовності учнів до служби у Збройних силах України / М.І. Томчук. – Вінниця, 1993. – Ук 93. – 166 с.

In the articles exposed methodological approaches are to forming of readiness of students of lyceums with the increased military-physical preparation to service in an army by facilities of physical culture.

Key words: student of lyceum, lyceum with the increased military-physical preparation, conceptual model, way of life of student of lyceum, educational technologies.

Отримано: 23.11.2010

УДК 613:37

*Е. О. Жигульова,
Л. І. Дейбук*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФІЛАКТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ У СФЕРІ ОСВІТИ

У статті розглядається один із пріоритетних напрямків державної політики – превентивна освіта дітей та молоді. Обґрунтовується актуальність здійснення профілактичної роботи в навчальних закладах.

Ключові слова: здоров’я, здоровий спосіб життя, культура здоров’я, вчитель фізичного виховання, превентивна освіта.

Постановка проблеми та результати останніх досліджень. Здоров’я справедливо посідає особливе місце у системі людських цінностей, усвідомлюється як неоціненне благо, умова існування і реалізації індивідуальної програми життєдіяльності, складова щастя та добробуту.

Розуміння здоров’я як непересічної цінності і головного складника таких понять, як щастя та благополуччя, прослідковується з часів зародження